

UNIwersYTET WARSZAWSKI
SPRAWOZDANIE Z OCENY WŁASNEJ 2013
DZIAŁANIA NA RZECZ ZAPEWNIENIA I DOSKONALENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
ODNOSZĄCE SIĘ DO WEWNĘTRZNYCH SYSTEMÓW ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
W POWIĄZANIU Z MISJĄ I STRATEGIĄ UNIwersYTETU I JEGO JEDNOSTEK

1. Informacje wstępne

Zgodnie z harmonogramem przyjętym przez Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia (dalej: UZZJK) na kadencję 2012-2016¹ przedmiotem sprawozdania z oceny własnej 2013 były działania związane z przygotowaniem uchwał rad jednostek w sprawie wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia.

Tworząc formularz sprawozdania, UZZJK kładł nacisk na zgodność wspomnianych działań z regulacjami *Zarządzenia nr 76 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie systemów zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na wydziałach...*, a zarazem na dążność do budowy spójnego systemu w wypadku wydziałów złożonych z jednostek, które realizują odrębne programy kształcenia.

Sprawozdania opracowane zostały przez zespoły zapewnienia jakości kształcenia wszystkich 20 wydziałów oraz zespoły 6 innych jednostek naukowo-dydaktycznych lub dydaktycznych Uniwersytetu Warszawskiego (Centrum Europejskiego, Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej, Centrum Studiów Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego, Instytutu Ameryk i Europy, Szkoły Języków Obcych, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu).

2. Stan działań na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości odnoszących się do wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia na wydziałach oraz w innych jednostkach organizacyjnych prowadzących studia

Analiza sprawozdań pozwala stwierdzić, że niemal wszystkie rady wydziałów oraz rady innych jednostek naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych Uniwersytetu Warszawskiego przyjęły uchwały w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia wiosną i na początku lata 2013 – jedynie w wypadku dwu wydziałów uchwały podjęto we wrześniu i w grudniu 2013. Prace nad wewnętrznymi systemami prowadzono w odniesieniu do misji, strategii i koncepcji kształcenia jednostek, przy czym – w stosunku do stanu opisanego w sprawozdaniach z oceny własnej 2012 – wydatnie zwiększyła się liczba jednostek, w których koncepcję kształcenia spisano i przyjęto jako odrębny dokument (nie sporządzono go dotąd w sześciu jednostkach, uznając, że koncepcja kształcenia znajduje wyraz w misji i strategii jednostki).

Trzy czwarte sprawozdań wskazuje, że w procesie przygotowywania uchwał w sprawie systemów zapewniania jakości istotną rolę odegrały konsultacje wewnętrzne z przedstawicielami różnych grup społeczności akademickiej. W ponad połowie jednostek przeprowadzono analizy m.in. regulacji prawnych – wydziałowych i ogólnouniwersyteckich – oraz efektywności dotychczasowych rozwiązań w zakresie zapewniania jakości kształcenia. Na szczególne podkreślenie zasługuje przypadek kompleksowych analiz, obejmujących sześć głównych obszarów zapewniania jakości (wymienionych w § 2, ust. 2 *Zarządzenia nr 76*, zgodnych z europejskimi

¹ Harmonogram tematyczny sprawozdań z oceny własnej w kadencji 2012-2016, przyjęty 13 listopada 2012 na podstawie § 6, ust. 4 *Zarządzenia nr 56 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim*: 2012/2013 – wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia w powiązaniu z misją i strategią Uniwersytetu i jednostek, 2013/2014 – uznawanie efektów kształcenia uzyskanych w drodze pozaformalnej i nieformalnej, 2014/2015 – monitorowanie, przegląd i podnoszenie zasobów do nauki oraz zasady publikowania informacji na temat kształcenia na UW, 2015/2016 – przygotowania do akredytacji Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA).

standardami wewnętrznego zapewniania jakości kształcenia w uczelniach²⁾ oraz różne aspekty kontaktów z otoczeniem społecznym.

Niemniej jednak – podobnie jak w pracach nad misją, strategią i koncepcją kształcenia, opisanych w sprawozdaniach z oceny własnej 2012 – nadal bardzo rzadkie są przykłady podejmowania konsultacji i analiz dotyczących zewnętrznych, pozauniwersyteckich uwarunkowań jakości kształcenia. O przeprowadzeniu konsultacji z przedstawicielami otoczenia społecznego wspomniano zaledwie w dwu sprawozdaniach, w trzech stwierdza się, że są one planowane.

Ważnym następstwem prac nad przygotowaniem uchwał w sprawie wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia jest – w wypadku pięciu wydziałów złożonych z jednostek realizujących odrębne kierunki studiów – podniesienie stopnia spójności systemu na poziomie ogólnowydziałowym oraz na poziomie jednostek składowych wydziału. Ponad połowa sprawozdań poświadcza także gruntowny namysł nad jasnym określeniem i rozdzieleniem kompetencji w ramach systemu.

Odpowiedzi na pytanie o działania pozwalające stwierdzić, czy cele, zadania i struktura systemu są przejrzyste i zrozumiałe zarówno dla przedstawicieli społeczności akademickiej, jak i przedstawicieli otoczenia społecznego, wskazują, że wciąż poważną trudność stanowi skuteczne upowszechnianie informacji o systemowych rozwiązaniach na rzecz zapewniania jakości kształcenia. Dostrzegalny w pojedynczych przypadkach brak gotowości do nowelizacji podjętych w 2008 uchwał rad jednostek „w sprawie zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego” może świadczyć o nieufności wobec wymogu systemowości, sformułowanego w obecnych regulacjach prawnych i weryfikowanego w procesie akredytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W ponad jednej czwartej sprawozdań nie przedstawiono harmonogramów działań, które mogłyby zostać zaplanowane m.in. w wyniku współpracy jednostkowego zespołu zapewniania jakości kształcenia z władzami jednostki w przygotowywaniu sprawozdania z oceny własnej 2013. Zawarte zaś w dwudziestu trzech sprawozdaniach odpowiedzi na pytanie o współdziałanie dziekanów i zespołów wydziałowych w tworzeniu systemów zapewniania jakości kształcenia³ świadczą o niezrozumieniu pytania i tym samym dowodzą, że opracowywanie sprawozdań – pomimo zwięzłości formularzy i ścisłego związku kolejnych sprawozdań z długofalowym harmonogramem działań na rzecz jakości kształcenia na UW – traktowane jest raczej jako biurokratyczna uciążliwość, a nie okazja do pogłębionej refleksji.

Za czynniki sprzyjające zaangażowaniu w prace nad sprawozdaniem z oceny własnej można uznać przekonanie władz wydziału o szczególnym znaczeniu systemowego zapewniania jakości, wysoki stopień aktywności przewodniczącego zespołu zapewniania jakości kształcenia w jednostce oraz zbliżającą się wizytę ekspertów Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

3. Dobre praktyki

Do dobrych praktyk wskazanych w sprawozdaniach należą:

1) Nawiązanie trwałej współpracy z przedstawicielami otoczenia społecznego, ułatwiającej m.in. skuteczne okresowe przeglądy funkcjonalności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w jednostce.

2) Przeprowadzanie kompleksowych analiz dotyczących głównych obszarów zapewniania jakości kształcenia, ułatwiającej okresową weryfikację funkcjonalności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w jednostce.

² ENQA, *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. Third edition. Helsinki 2009, s. 7 (1.1-1.7).

³ „Jakie ustalono zasady współdziałania między władzami wydziału a Wydziałowym Zespołem Zapewniania Jakości Kształcenia w pracach nad wewnętrznym systemem zapewniania jakości kształcenia (zgodnie z § 2 ust. 1 Zarządzenia nr 76)?”

3) Wykorzystanie strony www jednostki oraz systemu USOSweb do spójnego i skutecznego powiadamiania zarówno wydziałowej społeczności akademickiej, kandydatów, jak i przedstawicieli otoczenia społecznego o celach, zadaniach i strukturze systemu zapewniania jakości kształcenia w jednostce (a zarazem do weryfikacji przejrzystości systemu, czytelności oraz funkcjonalności promocyjnej jego opisu).

4) Skuteczne włączenie przedstawicieli doktorantów do prac nad przeglądem i doskonaleniem systemu zapewniania jakości kształcenia w jednostce.

5) Określenie rocznego kalendarza cyklicznych działań w obrębie systemu zapewniania jakości kształcenia oraz opracowanie harmonogramu i metody przeglądu poszczególnych obszarów zapewniania jakości kształcenia w jednostce.

6) Podniesienie stopnia spójności systemu zapewniania jakości kształcenia na poziomie ogólnowydziałowym oraz na poziomie jednostek składowych w wypadku wydziałów złożonych z jednostek realizujących odrębne kierunki studiów.

4. Harmonogram działań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, ustalony w wyniku analizy sprawozdań z oceny własnej

1) Publikacja sprawozdań z oceny własnej 2012 wydziałów i innych jednostek organizacyjnych UW na stronie www Biura ds. Jakości Kształcenia (www.bjk.uw.edu.pl) (termin: do 15 marca 2014).

2) Publikacja uchwał wydziałów w sprawie WSZJK (termin: do 15 marca 2014).

3) Zorganizowanie spotkania roboczego z przewodniczącymi wydziałowych (jednostkowych) zespołów zapewniania jakości kształcenia, poświęconego przypomnieniu funkcji, znaczenia i praktycznych aspektów sprawozdań z oceny własnej jako jednego z narzędzi systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim (termin: 27 marca 2014).

4) Uwzględnienie problematyki budowy wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia w jednostkach oraz funkcjonowania uczelnianego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w prezentacjach i dyskusjach 7. Konferencji z cyklu *Dobre praktyki w zapewnianiu i doskonaleniu jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim (2014)* (termin: 12 czerwca 2014).

W imieniu Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia

[Paweł Stępień]

dr hab. Paweł Stępień, prof. UW
Przewodniczący Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Sprawozdanie zaakceptowane przez Rektora Uniwersytetu Warszawskiego,
dr. hab. Marcina Pałysa, prof. UW, w dniu 4 marca 2014 r.